

non faciunt, ut eadem dispositio textus extendatur ad alios casus. Textus igitur non praebet doctrinam generalem, sed particularem illius voti commutationem.

1953 Idem tamen probo, ut sicut expensas pro reditu non computas, ita neque deducas: quia alias in re neque computarentur expensae pro accessu: nam, cum soleant esse aequales, compensarentur per expensas pro reditu.

EXEMPLUM.

1954 PETRUS Panormi emisit votum peregrinandi ad Sanctam Domum Laurentii, ibique offerendi cereum Virgini.

Præmissum votum sic commutarem. Labores, & pericula itineris, & visitationem commutarem in jejuniū, & Rosarium, Confessionem, Communionem, & visitationem Ecclesiæ, aut Capellæ B. Virginis dicatae Panormi, omnia bis quolibet mense pro eo tempore, quo fuisset peregrinatio quantum ad accessum duratura, puta per tres menses: & in oblationem cerei semel eidem Ecclesiæ Panormi faciendam. Quod si non esset habilis ad jejuniū, disciplinas injungerem, & Rosarium multiplicarem.

Quantum ad expensas, computarem expensas, quas erat rationabiliter facturus in itinere, & mora, solum in accessu, & in loco pro executione voti, non in reditu, deductis expensis, quæ eo tempore fuisset domi facturus: ita ut, si in accessu erat expensurus centum, & domi quinquaginta, injungerem ei, ut solveret quinquaginta in eleemosynam pro beneficio dictæ Ecclesiæ Panormi, vel pauperum.

Quod si erat peregrinaturus non equester, sed pedestris, tunc nullam haberem rationem ad expensas, quia nullæ fuissebant; sed ad solos labores, & pericula peregrinationis pedestris, quia cum sint majora, præmissa pia opera duplicarem: quæque pariter duplicarem in causa peregrinationis equestris, si ob necessitatem, aut rationabilem causam oportaret expensas itineris in pia opera commutare.

Quod si Votum fuisset etiam de elargiendo dictæ Ecclesiæ Laureti donum notabile, puta calicem centum aureorum; tunc conveniens est, ut calix ad eamdem Ecclesiam Laureti transmittatur expensis ipsius commutantisti, detrahendo scilicet ex quinquaginta aureis supra computatis pro expensis itineris, quinque, V. G. aureos, quantum sufficeret pro transmissione Calicis.

Dixi, conveniens est; nam non est necesse, nisi donum illud fuerit a Rectore, aut Procuratore nomine dictæ Ecclesiæ Laureti accepta-

tum, quoniam certum est, vota ad favorem tertii emissa posse commutari, si nondum fuerint ab illo acceptata. Unde dictus calix posset alteri Ecclesiæ elargiri, immo in alia pia opera, rationabili causa existente (ut dictum est) commutari.

QUÆRES I.

1955 An in commutatione voti poenalis sit attendenda utraque materia, voti scilicet, & poena?

R Esp. Si commutatio fiat post impletam conditionem, esse attendendam utramque materiam, puta non ludi, quæ est materia voti, & eleemosynæ, quæ est materia poena in voto non ludendi sub poena certæ eleemosynæ; qua conditione posita, materia poena transit in rem absolute promissam.

Si commutatio fiat ante impletam conditionem, volunt aliqui, quod non sit attendenda materia poena; quia cum non sit purificata conditio, non est jam promissa. At probabilius puto esse attendendam: quia votum non ludendi relatum ad poenam est gravius, quam non sic relatum; gravius namque est sic promittere; Vovo non ludere sub poena certæ eleemosynæ: quam solum; Vovo non ludere. Materia tamen poenæ tunc non est accipienda secundum totam suam gravitatem, sed judicio prudenter; quia cum non jam sit incursa, sed pendeat à futuro eventu, multum deficit à sua gravitate. Tamb. tom. I. lib. 3. cap. 16. §. 6. num. 7.

QUÆRES II.

1956 Petrus postquam obtinuit commutationem voti de jejunio à quodam Religioso: emisit votum castitatis, putans pariter posse ab eo, aut alio Religioso commutari. An hoc votum possit commutari?

R Esp. Gobat tom. 3. de voto num. 321. hoc votum esse validum, & posse commutari. Est validum ad differentiam voti castitatis emissi cum errore, quod possit relaxari, aut absolute commutari: quia in illo error est, quod votum possit relaxari, aut commutari absolute, & ideo est irritum: non sic in hoc; Petrus enim non putavit, quod possit commutari absolute; sed quod possit commutari à Religioso, & sic est validum, v. num. 1789.

Potest autem commutari, & non est reservatum, quia voti obligatio pender ex intentione votantis, & non potest plus se extender. Unde, quia Petrus sic putans emisit votum castitatis cum levamine commutationis, quando ex causa oportuerit, non potest eo privari levamine.

DISPENSATIO

1957 E St. remissio, & relaxatio voti, sive in votum, sive in partem, nomine Dei.

CAUSÆ AD DISPENSANDUM

1958 P Ollunt esse, 1. Aetas puerilis, repentina deliberatio, aut metus, etiam ab intrinseco, in emissione voti, 2. Dubium de voto, aut de intentione obligationis, 3. Levitas, nimia facilitas voventis, & multiplicitas votorum, 4. Infirmitas, debilitas, necessitas, aut nimia difficultas ad execendum, 5. Inquietudo, & scrupulorum molestia ex voti adimpletione, 6. Nimia fragilitas, facilitas, seu frequentia violationis, 7. Si votum est impeditivum boni communis; 8. Si cedat in detrimentum proprium, aut familiæ; ut peregrinatio. Ant. à Spir. Sanct. tom. 2. tr. 5. dis. 2. scti. 36. num. 455. Mendo Epit. verb. votum num. 32. v. num. 1928.

1959 Sanum consilium est, ut in dispensatione, aliqua commutatio misceatur.

1960 Dispensatio sine causa est invalida, quia non est dispensatio, sed dissipatio.

1961 Dispensare possunt in votis, & jura mentis, Papa in omnibus etiam solemnibus, & castitatis: sed tunc dispensatus non remaneret amplius Religiosus; quia status Religiosus consistere non potest sine sua forma substantiali, cuiusmodi sunt tria vota solemnia. Fagnanus in lib. 3. de statu Monachorum n. 43. Unde non teneretur ille ad divinum Officium; nec ad præcepta Regulæ; quia mutaret statum. Communis. Vide infra in mater. de voto.

1962 Dispensare, & commutare possunt in omnibus votis (exceptis votis solemnibus, & quinque reservatis) & in quinque reservatis, in casibus, in quibus non sunt reservati, ut à num. 1998. Episcopi, Capitulum sede vacante, Prælati Regularis in suis subditos, & Novitiis circa vota, quæ in facultate, vel novitiatu emiserunt: & ex privilegio erga sæculares, Confessarii Regularis: ut in num. 1723. triplici cum discriminione.

1963 Primo. Confessarii Regularis id possunt etiam extra sacramentum, sed solum proforo interno conscientie: Episcopi vero etiam pro foro externo.

1964 Secundo. Quod Episcopus potest aliis potestatem commutandi, & dispensandi delegare, quia ejus potestas est ordinaria, non sic Confessarius Regularis, quia est delegatus ex privilegio, & delegatus non potest subdelegare, nisi in delegatione exprimatur.

Potest tamen uti hac forma: Commutabi hoc votum in opera, qua vir ille dolutus ei-

bi prescribet: quia hoc non est delegare, sed alterius prudentia uti ad materiam subrogandam.

1965 Tertio. Episcopi dispensare possunt in quinque reservatis, quando urget necessitas, seu magna causa, Pontifex adiri non potest, & periculum est in mora. Ratio est; quia Episcopi ante reservationem habebant potestatem ordinariam in iis dispensandi cum suis subditis, Gobat tom. 3. de voto n. 328. Post reservationem autem per sacros Canones Summo Pontifici factam, fuit restricta Episcopis dispensandi facultas. In casibus autem extraordinariis, præmissis conditionibus concurrentibus, ne desit remedium, presumunt Episcopi de voluntate Pontificis, sic exposcente bono Ecclesiæ regimine.

1966 Tamb. de voto, Ant. à Spir. Sanct. tract. 5. dis. 2. scti. 39. adducentes pro se Basilium, Lessium, Suarez, Sanchez, Castropal.

& Trullenchum, dicunt, Episcopum dispensare posse, dictis conditionibus concurrentibus.

1967 Sanum consilium est, ut in dispensatione, aliqua commutatio misceatur.

1968 Item vota reservata ejus, qui est sub potestate dominativa, ut est filius respectu patris, &c. licet possint à patre irritari, non possunt per hoc ab Episcopo dispensari; quia potest dispensandi est diversa à potestate irritandi; & Episcopis non competit, nisi per epichejam, præmissis conditionibus concurrentibus.

1969 Abbatissæ & Priorissæ non possunt in votis suarum subditarum dispensare, nec ea commutare, possunt tamen irritare, quod est plus; quia licet non habeant potestatem jurisdictionis, habent potestatem dominativam in subditas, tam directe quoad earum

voluntates, quām indirecte quoad materias sibi subjectas: v. num. 209.

1970 In Parocho non datur jurisdictio ad dispensandum in votis, Mendo in epiz. verb. votum num. 19.

1971 Episcopus non potest dispensare cum heredibus in votis defunctorum, Mendo cit. num. 20, quia heredes ad id tenentur, non vi voti, sed pacti, aut contractus.

IRRITATIO

1972 Et annullatio voti facta à potestate directoria, qua quis suo nomine potestur. Differt à dispensatione, & commutatione, quia hæc sit à potestate jurisdictionis, quam habet superior nomine Dei. Hinc sit,

1. Quod irritatio fieri possit à seculari, dispensatio vero, & commutatio, non nisi à persona Ecclesiastica,
2. Quod irritatio sine causa sit illicita, sed valida, quia sit ratione dominii, & nomine proprio, unde vota sunt emissa cum tacita conditione consensus ejus, qui habet dominium, dispensatio vero sine causa sit illicita, & invalida, quia sit ratione jurisdictionis, & nomine Dei, qui non approbat solutionem voti temerè factam.

1973 Irritatio est duplex, indirecta, qua sit ab aliquo, quatenus est ei subjecta voluntas votantis: & indirecta, qua sit ab aliquo, quatenus est ei subjecta materia voti. Vota directe irritata numquam reviviscunt, quia sunt extinta in radice: Vota vero indirecte tantum irritata reviviscunt, quando desinunt præjudicium afferre, unde sunt scilicet suspensa.

1974 Irritatio fieri potest per procuratorem. Anton. à Spir. S. de voto tral. 5. dis. 2. sect. 31. num. 423. cum Castropal.

1975 Ad indirecte irritandum non requiriatur causa, sed sufficit præjudicium, aut quod materia non sit in potestate votantis.

Ad directe irritandum licet, requiritur causa. Sufficit, quia pater filium voto gravatum sentit. Tamb. Unde, sine causa irritans, non peccat, nisi venialiter. Lessius, Castropal. contra Anton. à Spir. Sanct. de voto tral. 5. dis. 2. num. 418. cum aliis, qui neque venialiter peccare dicunt.

SUMMUS PONTIFEX

1976 Non potest directe irritare vota omnium Christianorum, Leander de voto tr. 1. disc. 16. §. 2. ad q. 8. quia non habet potestatem dominativam in omnes, sed jurisdictionis, licet supremam, qua sufficit ad gubernandam Ecclesiam, alioquin nullus homo posset obligari alteri homini, nisi sub tacita conditione. Si Papa placuerit. Unde scilicet potest in omnibus Christianorum votis di-

pensare, aut ea commutare. Item non directe irritare vota Clericorum secularium, quia neque in illos habet potestatem dominativam, nisi circa res Ecclesiasticas, & circa concordantia ad illas.

1977 Potest directe irritare vota Religiosorum, & Monialium, quia hi specialiter Papæ subduntur ratione voti obedientia. Unde Summus Pontifex est supremus omnium Religionum Prælatus, adeoque potestatem dominativam habet in Religiosos omnes.

1978 Aliorum autem vota solum potest indirecte irritare ratione materiae, quatenus potest per potestatem præceptivam votorum executionem impedire. Leand. cit.

PATER,

1979. Et in ejus defectu avus paternus, tutor, & in horum defectu mater potest directe irritare vota filiorum impuberum, etiam castitatis, & religionis, ratione imperfectionis etatis, quia, in his tacita est conditio: si Pater consentiat.

Impubertas finem habet in maribus anno 14. completo.

1980 Imò potest ea irritare post pubertatem, si sint facta tempore impubertatis, & non confirmata tempore pubertatis, impletatamen tempore pubertatis. Sanch. quia haec potestas irritativa fundatur in imperfectione etatis, sub qua fuit votum emissum. Vide in mater. de imped. Ordinis.

1981 Potest directe irritare vota filiorum puberum, quandiu manent sub potestate patris, & non sunt emancipati, si illa præjudicent patriæ potestati, talia sunt vota, quibus domus perturbatur, aut filius infirmari timetur, &c. ut longa peregrinatio, immoderata jejuna, &c. Non potest irritare vota ipsi non præjudicantia, ut votum jejunii, orationis, moderata eleemosynæ de proprio peculio, Religionis, &c. quia filius pubes non emancipatus, scilicet in prioribus non est sui juris, bene vero in posterioribus.

1982 Idem potest curator durante minoritate quoad vota spectantia ad bona temporalia, aut gubernationi domus præjudicantia. Tutor datur pupillo usque ad annum 14. completum; Curator datur minori ab anno 14. ad 26. completum.

QUARES.

1983 Mulier nobilis filiam inhibans votum se eam daturam Deo in Religionem, si unam obtineat. Eam obtineat, & votum ratificavit; filia post septennium, matris suæ, Religionem votum. Pater nec consensit, nec dissentit, sed tacuit: facta est puella pubes, tunc pater cupiens eam, ut potè unicam, dare nuptiis (matre unix exopeante) Votum

De II. Præcepto Decalogi. Cap. III.

tam irritavit. Contraxit puella sponsalia, sed tam infelici exitu, ut inexcogitabiles sint inde exorta lites; taliter, ut matrimonio desperato, excessivo dolore affecti, unus post unam, intra quindecim dies, obiere parentes; & puella, eodem die, quo pater ad sepulturam, solam, & omni humana ope desitutam se cernens, ad Monasterium confugit. Quid dicendum.

Dicam, patrem potuisse post pubertatem irritare votum puellæ in impubertate emissum, ob tacitam conditionem, quæ in eo fuit, si pater consentiat: Quod votum puella (ut supponitur) non ratificavit post pubertatem. Nec ex dicendis obstarat licentia, si eam dedisset: ut in n. 1986.

Graviter peccavit mater, quia ob suum votum, maxime à puella post septennium ratificatum, tenebatur suasionibus veris, & non fictis, tam apud puellam, quam apud patrem voti adimplitionem curare; quod nedum omisit, sed positivè utrique suum enixum desiderium de ea danda nuptiis ostendit, & calida arte suasit, ut inde pater, absque ulla causa, nisi sanguinis passione, ad irritationem voti procederet. Hinc fortè infortunia. Sepè mulier fuit causa ruinæ.

Quod si vir prolem foemineam inhibans, una cum uxore, Deo in Religionem daturum votisset; similiter irritando, graviter contravolutum peccasset; v. n. 1826.

RATIFICATIO VOTI
1984 Ut habeatur, & novam obligacionem inducat, tria requiruntur; Primò, ut votans sit conscientis debilitatis prioris voti. Secundò, ut velit se de novo obligare firmiter, perinde ac si numquam obligatus fuisset. Tertiò, ut ita dispositus, voce, vel saltē mente, præterita repetat, seu certè approbet. Ita Tamb. tom. 1. p. 114. cum Com. Alioquin dicetur, voti renovatio, seu repetitio, quæ novam obligationem non inducit, sed votum, uti erat, relinquit: v. n. 1850.

1985 Si quis oblitus voti, v. gr. Religionis, in impubertate emissi, votum Religionis post pubertatem emitat, verum votum reservatum emitit, quod non potest à patre irritari; quia est votum à priori distinctum, & independens ab illo.

PATER
1986 Si licentiam dedit filio votandi, & promisit se non revocaturum, seu votum confirmavit; si votum sit personale, potest validè irritare: quia per præmissionem & confirmationem non potuit à se abdicare propriam potestatem in filium; non tamen licet, sed peccat mortaliter; licet Castropal. velit, quod peccet venialiter ratione infidelis.

Examen Ecclesiast.

tatis, nisi juramentum adjungerit; si vero solum licentiam dedit, & præmissionem non addidit, non peccat irritando, quia licentia semper intelligitur sine præjudicio proprii iuris. Castropal.

Si autem votum, quod pater non irritare præmisit, sit reale, non potest pater validè illud irritare; quia per licentiam simul, & præmissionem, rem illam filio donavit, & à sua potestate abdicavit, quod facere potuit. Tamb. tom. 1. lib. 3. cap. 6. §. 3. n. 15.

1987 Ejectus à Religione, si in sæculo habeat filios, non potest eorum vota irritare, quia per professionem Religiosam amisit potestatem dominativam. Sanch. 4. Decal. c. 35. n. 50.

MATER

E Tiam patre mortuo vota filiorum irritare non potest, nisi tutrix sit, aut curatrix. Com.

RELIGIOSORUM

1988 Vota (minime Novitorum) irritare directe possunt Papa, Generales, Provinciales, & Superiores locales absoluti, nempe Abbates, Priors, Guardiani, Præsidentes, excepto voto transeundi ad Religionem strictiore, ex cap. licet de regularibus, quia quoad hoc Religiosus est subditus tantum Pontifici. Posse tamen illud commutare, ait Gobat tom. 3. de voto, n. 205. v. n. 1919.

Prælatus inferior non potest directe irritare votum subdi à Superiori ratificatum.

DOMINUS

1989 Vota illa solum irritare potest servis directe, quæ præjudicant ejus servitio; in aliis enim servus est sui juris. Non potest dominus irritare vota servi tempore servitutis emissi, post eam tamen implenda; quia ei non præjudicat. Nec potest irritare vota servi ante servitutem emissi, sed solum potest ea suspendere, quantum ad id, quod ejus servitio obstat.

VIR

1990 Vota uxoris tempore subjectionis emissi, & ipsi præjudicantia, potest directe irritare; est communis. Minime, non præjudicantia. Castropal. contra Sanchez, qui tenet etiam ea posse irritare ratione totalis subjectionis uxoris erga virum, itaut ejus vota censeantur semper sub conditione emitti: si vir non contradixerit. Excipitur votum Religionis, quando potest impleri, invito viro, nempe quando vir adulteravit, &c. quia in eouxor non subditur viro. Sanchez.

O

PO

1991 Potest directè irritare vota uxoris tempore subjectionis emissā, de re post subjectionem implenda, Bonac. quia sunt facta tempore, quo uxor est sub potestate viri. Non potest tamen irritare vota ante subjectionem emissā, tempore subjectionis implenda; sed solum suspendere, si ipsi præjudicent. Idem dic de votis ab uxore, stante legitimo divortio, emissis; quia tunc non est in illis subjecta; unde facta reconciliatio suspendi possunt à viro, non irritari.

U X O R

1992 Vota viri sive ante, sive matrimonii tempore emissā, non potest directè, sed solum indirectè irritare, quoad materiam promissam, si sibi, seu statui matrimonii præjudicet; quia vir non subjicitur quoad voluntatem uxori; sed solum quoad materiam, si sit præjudicans; nam vir est caput uxorū, non uxor viri.

Unde uxor potest indirectè irritare votum viri de gestando habitu Tertii Ordinis Sancti Francisci; sed vir, decedente uxore, tenetur illum deferre.

1993 Votum viri de uxorū licentia emissum potest uxor indirectè irritare; quia licentia concessa præsumitur ad sui beneplacitum. Si verò non revocare promisit, nec licite, nec validè potest irritare; quia per promissionem acceptam cessit suo præjudicio, ob quod tantum habebat jus irritandi. Sit exemplum de voto servi, quod promisit dominus non revocare. Sicut enim dominus potest integrum libertatem servodare: quam donatam & acceptatam revocare non potest; ita de libertate circa partialem materiam est dicendum. Tamb. de voto.

Q U A E R E S.

1994 Duo conjugati post consummatum matrimonium, mutuo consensu vota absoluta castitatis & Religionis emiserunt. An possint ea irritare, & Episcopus dispensare?

Dico 1. Si mutuus consensus habeat rationem puræ licentiaz, tunc potest ab ipsis licite revocari, & votum irritari; quia (ut dictum est) licentia concessa præsumitur ad beneplacitum. Episcopus autem potest dispensare non in voto absolutè, sed ad petendum debitum, etiam si Pontifex possit adiri, nisi is, qui licentiam dedit, velit præstare, qua requiruntur, ut vovens ingrediatur Religionem; tunc namque non potest Episcopus ad petendum debitum dispensare. Tancredi libr. 8. & matr. disp. 11. à num. 2.

1995 Si autem mutuus consensus habeat rationem contractus, quando scilicet ultra li-

centiam intervenit pactum: facio, ut facias, voveo, ut voveas.

Dico 2. tunc non posse Episcopum dispensare, neque ad petendum debitum, nisi in casu necessitatis, putà ob periculum incontinentiaz, aut in educatione, & sustentatione filiorum, & Pontifex non possit adiri. Quid si conjuges mutuo consensu remittant sibi hanc mutuam obligationem, qua se obligarunt ad mutuò vovendum; tunc potest Episcopus dispensare solum ad petendum debitum, etiam si Pontifex possit adiri: quia per illam remissionem, et si illicitam, matrimonium restituitur in statum priorem, quoad liberam facultatem eo utendi. Tenetur tamen ad castitatem conjugalem, & altero mortuo coniux, qui remanet, tenetur votum implere, nisi adsit periculum incontinentiaz, aut aliquid impediens Religionis ingressum, Tancre. cit. num. 5. Ad id verò tenetur ratione voti castitatis, non ratione voti Religionis, quorum discrimen habes cit. n. 1857.

1996 Dico 3. nec virum posse irritare votum uxorū, nec uxorem votum viri emissum mutuo consensu per modum contractus. Tancre. l. 9. de matr. disp. 40. quares 1. Leander de voto disp. 16. qu. 331. ad 133. cum communiori, contra Palacium, & alios.

Probatur, 1. aucth. can. ex cap. Quod Deo: 35. quast. 5. quod est D. August. Quod Deo pari consensu voveratis, perseveranter usque in finem reddere debuistis, à quo proposito si ille lapsus est, tu saltem instantissime persevera. 2. Ratione; quia per mutuum consensum, & contractum, videntur cessisse juri suo revocandi adeoque nec licite, nec validè possunt hujusmodi vota irritare.

1997 Si autem post hujusmodi vota, conjuges mutuo consensu remittant sibi hanc mutuam obligationem, qua se obligarunt ad mutuò vovendum, seu mutuo consensu tractant mutuam corporum potestatem, tunc validè possunt talia vota irritare, imò & licite, si sit causa. Ita iudicem; quia per talam remissionem licet illicitam, ut in n. 1975. matrimonium est restitutum ad pristinum statum. 1. Quia talia vota sunt facta tempore subjectionis, 2. Quia talis mutuus consensus, cesso juris & obligatio, est contractus humanus, qui nec ex se, nec ex jure aliquo positivo perpetuatem inducit; unde sicut fuit mutuo consensu initus, ita potest mutuo consensu dissolvi; quo dissoluto, conjuges ex vi voti castitatis possunt reddere, non petere ante irritationem; facta verò mutua irritationem, restituunt in pristinum, ita ut possint reddere, & petere.

Leander cit. qu. 132.

Ubi

Ubi pondera, in casu distinguī mutuam obligationem ad vovendum, & mutuum votum, adeoque adesse duos contractus, unum inter ipsos conjuges ad vovendum, alterum inter ipsos conjuges, & Deum, cui votum emiserunt.

VOTA RESERVATA PONTIFICI

1998 **S**unt quinque: Castitatis perpetua, voti simplicis Religionis, & trium peregrinationum, Ierosolymam, Compostellam, & Romanam devotionis causa. Ut sint reservata, debent esse absoluta, & perfecta: si in aliquo deficiant, licet sint valida, non sunt reservata.

1999 Generaliter loquendo, non sunt reservata quinque vota etiam castitatis, & Religionis, 1. Si sint conditionalia, 2. Si poenitentia, 3. Si sint emissā ex metu etiam levi, 4: Si sub obligatione solum veniali. In quibus casibus tenent in ratione voti, & solum cadunt à reservatione: v. n. 2010. & 2011.

Quintò, si adest dubium de eorum valore, sive dubium sit juris, quatenus v. gr. quæstio est, An sit verè votum, an verè reservatum? Sive facti, quatenus dubium est, An adfuerint vera promissio, plena deliberatio, intentio, & alia ad voti, & reservationis rationem necessaria, Gobat tom. 3. de voto, n. 330. cum communi; quia reservatio, utpote odiosa, & gravis est restringenda ad casus certos, perfectè voluntarios, & graviores: v. n. 1789.

2000 Et specialiter non sunt reservata, votum castitatis imperfectum, nempe castitatis conjugalis. Non petendi debitum. Non fornicandi. Non nubendi. Virginitatis pro prima vice. Votum expressum promittendi castitatem. Votum assumendi Ordines sacros. Votum castitatis, de quo est dubium, an sit validum. Votum castitatis emissum ex metu etiam levi incusso ad illud extorquendum, & votum integræ castitatis, sed ad tempus, ad quod rationabiliter præsumitur ætas hominis pervenit. Item votum castitatis, quod unus conjugum sine alterius licentia emisit; quia non est castitatis perfecta, nam manet cum obligatione reddendi debitum. Vota utriusque conjugis non petendi debitum.

2001 Reservatum tamen est votum castitatis emissum usque ad octogesimum annum, vel à septuagenario per decem annos; quia cum ætas hominis regulariter ad octogesimum annum non perveniat, tale votum censetur perpetuum.

2002 Reservatum non est votum Religionis imperfectum, videlicet votum ingrediendi Religionem non approbatam. Et votum Religio-

nis ad tempus, eo modo, quo dictum est de voto castitatis.

2003 Votum ingrediendi Religionem Equitum Militarium S. Joannis, non potest commutari, sed est reservatum; quia est vera Religion, emittens tria vota solemnia, obedientia, paupertatis, & castitatis perfectæ.

2004 Votum verò ingrediendi alias Religiones militares equitum D. Jacobi, Calatravae, & Alcantarae, non est reservatum, sed potest commutari, quia de illis est dubium, & quæstio, an sint vera Religiones; & dicti equites emittunt votum castitatis imperfectæ, nempe conjugalis, Rodr. in sum. part. r. de voto. Leander de voto v. n. 746.

2005 Qui autem emisit votum Religionis, non satisfacit ingrediendo Ordinem equitum S. Jacobi, Rodr. in Comp. q. 9. Reg. ref. 40. numer. 13. quia, qui Religionem vovent, communiter intendunt statum viventium in communis, & à tumultu, fastu, ac curis saecularibus alienum.

2006 Votum Religionis strictioris potest commutari in laxiore; quia votum Religionis absolutè est reservatum. Item votum perseverandi in Religione, prout distinguitur à voto ingrediendi; nam votum Religionis reservatum est, quo quis vult ingredi Religionem, & in novitiatu eam sine fraude experiri, aliter ex justa causa egredi. In his namque casibus non commutatur substantia voti, sed qualitas.

2007 Vota trium peregrinationum non ex devotionis causa, sed ob aliud finem, v. gr. ad osculandum pedes Pontificis, non sunt reservata. Si quando vovisti, aliud finem expresse non cogitasti, præsumeris vovisse ex devotionis causa. Qualitates peregrinandi, ver. gr. pedestris, &c. commutari possunt, quia universaliter circumstantia extrinsecæ in votis reservatis non sunt reservatae; sed substantia, verb. gr. peregrinationis, est reservata.

2008 Executio voti reservati potest commutari, aut dispensari quod tempus, dando dilationem, quæ debet esse prudens, & non tanta, ut impedit executionem.

2009 Vota verè conditionalia, aut poenitentia in materia reservata, purificata conditione, esse reservata tenet Pontius; quia tunc evadunt absoluta. Non esse autem reservata, probabile putant Leander, Tambur. & alii; quia, cum sint emissā sub conditione, involvunt consensum imperfectum, utpote dependentem ab eventu futuro; nec purificatio conditionis facit, quin consensus fuerit imperfectus.

O 2

Dixi: